

Sajtó és Tájékoztatás

Az Európai Unió Bírósága
59/19. sz. SAJTÓKÖZLEMÉNY
Luxembourg, 2019. május 8.

A C-161/18. sz. ügyben hozott ítélet
Violeta Villar Láiz kontra Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS) és
Tesorería General de la Seguridad Social (TGSS)

A részmunkaidős munkavállalók öregségi nyugdíjának kiszámítására vonatkozó spanyol szabályozás ellentétes az uniós joggal, ha bebizonyosodik, hogy főként a női munkavállalókat érinti hátrányosan

V. Villar Láiz öregségi nyugdíjának az Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS) (országos társadalombiztosítási intézet, Spanyolország) által elvégzett kiszámítását vitatja. Nyugdíjának összegét azt a tényt figyelembe véve számították ki, hogy V. Villar Láiz a munkában töltött évei jelentős részében részmunkaidőben dolgozott. V. Villar Láiz arra hivatkozik, hogy a nemzeti szabályozás által bevezetett eltérő bánásmód nem alapuló közvetett hátrányos megkülönböztetést eredményez, hiszen a részmunkaidőben foglalkoztatott munkavállalók többsége nő.

Miután jogorvoslati kérelmeit elutasították, V. Villar Láiz fellebbezést nyújtott be a Tribunal Superior de Justicia de Castilla y León-hoz (Kasztília és León felsőbbírósága, Spanyolország). E bíróság kifejti, hogy az öregségi nyugdíjak összegeinek kiszámítására vonatkozó spanyol jog a legtöbb esetben hátrányos hatásokkal jár a részmunkaidős munkavállalókra nézve. Úgy véli, hogy a spanyol szabályozás nem alapuló közvetett hátrányos megkülönböztetést eredményez, ami ellentétes az egyenlő bánásmód elvéről szóló irányelvvel¹, mivel az Instituto Nacional de Estadística (nemzeti statisztikai intézet, Spanyolország) adatai szerint 2017 első negyedévében a részmunkaidős munkavállalók 75 %-a nő volt.

A Tribunal Superior de Justicia de Castilla y León úgy döntött, hogy előzetes döntéshozatal céljából kérdéseket terjeszt a Bíróság elé, többek között annak kiderítése érdekében, hogy a spanyol szabályozás ellentétes-e az irányelvvel. E szabályozás szerint a részmunkaidős munkavállalók járulékfizetésen alapuló öregségi nyugdíjának összegét a következőképpen kell kiszámítani: a ténylegesen kifizetett munkabérek és a ténylegesen átutalt járulékok alapján először meg kell határozni az alapösszeget. Ezt követően az alapösszeget meg kell szorozni egy olyan százalékos értékkel, amely a járulékfizetési időszaktól függ. Ezen időszakra egy olyan hányadost alkalmaznak, amely megegyezik a részmunkaidős foglalkoztatás során ténylegesen teljesített munka időtartamának és valamely teljes munkaidőben foglalkoztatott összehasonlítható munkavállaló által teljesített munka időtartamának arányával, amire ezt követően egy 1,5-ös gyűthetőt alkalmaznak.

Mai ítéletében a Bíróság megállapítja, hogy az irányelvvel ellentétes a spanyol szabályozás, ha bebizonyosodik, hogy főként a női munkavállalókat érinti hátrányosan.

A Bíróság először is kiemeli, hogy az irányelv tilt minden, nem alapuló – akár közvetlen, akár közvetett – hátrányos megkülönböztetést, többek között a társadalombiztosítás területén az ellátások összegeinek kiszámítását illetően. Miután kizárta a közvetlen hátrányos megkülönböztetés esetének fennállását, a Bíróság emlékeztet arra, hogy nem alapuló közvetett hátrányos megkülönböztetésnek minősül az az eset, ha egy látszólag semleges rendelkezés az

¹ A férfiak és a nők közötti egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról szóló, 1978. december 19-i 79/7/EGK tanácsi irányelv (HL 1979. L 6., 24. o., magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 1. kötet, 215. o.)

egyik nemhez tartozó személyeket a másik nemhez tartozó személyekhez képest különösen hátrányosan érint. E hátrány akkor áll fenn, ha valamely szabályozás az egyik nemhez tartozó személyeket jelentősen nagyobb arányban érinti negatívan, mint a másik nemhez tartozó személyeket.

A Bíróság kiemeli, hogy **a szóban forgó nemzeti rendelkezések a teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállalóhoz képest leggyakrabban a részmunkaidős munkavállalókra nézve járnak hátrányos hatásokkal.** A csökkentett részmunkaidős munkavállalók (vagyis azon munkavállalók, akik egy teljes munkaidőben foglalkoztatott összehasonlítható munkavállaló rendes munkaidejének átlagban kevesebb mint kétharmadát kitevő munkaidőben dolgoztak) esetében az alapösszegre alkalmazandó hányados alacsonyabb, mint a teljes munkaidős munkavállalók alapösszegére alkalmazandó hányados. **Ebből eredően e munkavállalók, akik a Bírósághoz benyújtott ügyiratok szerint a részmunkaidős munkavállalók 65 %-át képviselik, hátrányt szenvednek e hányados alkalmazása miatt.**

A Bíróság úgy véli, hogy a Tribunal Superior de Justicia de Castilla y León feladata annak vizsgálata, hogy a női és férfi munkavállalók megoszlására vonatkozó, hozzá benyújtott statisztikai adatok hitelesek, reprezentatív jellegűek és szignifikánsak-e. Amennyiben a spanyol bíróság ezen adatok, illetve adott esetben más releváns bizonyítékok alapján arra a következtetésre jutna, hogy a szóban forgó nemzeti szabályozás főként a nőket érinti hátrányosan a férfiakhoz képest, az ilyen szabályozás ellentétes lenne az iránnyal, kivéve, ha objektív módon igazolható.

A Bíróság ezt követően megvizsgálja, hogy a spanyol szabályozás a szociálpolitika törvényes célját szolgálja-e. E tekintetben emlékeztet arra, hogy egy olyan intézkedés, amely azt eredményezi, hogy valamely munkavállaló öregségi nyugdíjának összege a részmunkaidős foglalkoztatása időszakainak figyelembevételével arányos mértéket meghaladó módon csökken le, nem tekinthető azzal a ténnyel objektív módon igazoltnak, hogy a nyugdíj ilyen esetben a kevésbé jelentős munkavégzés ellentételezése.

A Bíróság megállapítja, hogy a szóban forgó nemzeti szabályozás két olyan elemet tartalmaz, amely csökkentheti a részmunkaidős munkavállalók öregségi nyugdíjának összegét. Először is, az öregségi nyugdíj alapösszegét a ledolgozott munkaóráktól függően ténylegesen kézhez kapott munkabérekkel képzett járulékalapok függvényében állapítják meg. Ezen alapösszeg így egy részmunkaidős munkavállaló esetében alacsonyabb, mint egy összehasonlítható, teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállaló esetében. Másodszor, míg az említett alapösszegre egy, a járulékfizetési napok számától függő százalékos értéket alkalmaznak, e napok számára egy olyan hányadost alkalmaznak, amely az érintett munkavállaló által a részmunkaidős foglalkoztatás során ténylegesen teljesített munka időtartama és egy összehasonlítható, teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállaló által teljesített munka időtartama közötti aránynak felel meg. Jóllehet e második elemet enyhíti az a tény, hogy a hányados alkalmazását követően megállapított járulékfizetési napok számára egy 1,5-ös együtthatót alkalmaznak, **az első elem már önmagában is olyan jellegű, ami alkalmas az elérni kívánt cél megvalósítására, ami főként a járulékalapú társadalombiztosítási rendszer fenntarthatóságának biztosításából áll.** Ily módon, **a részmunkaidős foglalkoztatásra vonatkozó hányadosnak az előbbieken felüli alkalmazása túllépi az e cél eléréséhez szükséges mértéket, és a csökkentett részmunkaidőben foglalkoztatott munkavállalók csoportja tekintetében az öregségi nyugdíj összegének azt meghaladó csökkentését eredményezi, mint ami pusztán a munkaidejük időarányos figyelembevételéből eredne.**

EMLÉKEZTETŐ: Az előzetes döntéshozatali eljárás lehetővé teszi a tagállami bíróságok számára, hogy az előttük folyamatban lévő jogvita keretében az uniós jog értelmezésére vagy valamely uniós jogi aktus érvényességére vonatkozó kérdést terjesszenek a Bíróság elé. A Bíróság nem dönti el a tagállami bíróság előtti jogvitát. A nemzeti bíróság feladata, hogy az ügyet a Bíróság határozata alapján elbírálja. E határozat a tartalmilag hasonló kérdésben eljáró más nemzeti bíróságokat is köti.

A sajtó részére készített nem hivatalos kiadvány, amely nem köti a Bíróságot.

A kihirdetés napján az ítélet [teljes szövege](#) megtalálható a CURIA honlapon.

Sajtófelelős: Lehóczki Balázs ☎ (+352) 4303 5499